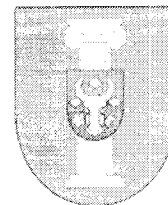

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 121/12

mun. Chișinău

30 iunie 2020

Inspector de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Sergiu POPA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, IDNP: [REDACTED], născută la [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], în temeiul art. 35 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 16.08.2019 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. [REDACTED] cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni.

La 03.09.2019, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării și materialelor anexate, dna Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, aflînduse în exercițiul funcției de demnitate publică, avînd interes personal a încheiat cu soțul său [REDACTED] următoarele acte: Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016 și Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2017, al cărui obiect îl constituie autoturismul [REDACTED], cu nr. de înmatriculare [REDACTED], care este proprietatea dlui [REDACTED], admițînd astfel încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

La 16.09.2019, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. [REDACTED], în privința dnei Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-12/2124 din 18.09.2019, recepționată la 20.09.2019 conform avizului de recepție nr. DS20 [REDACTED] IAS, dna Racul Svetlana a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

De menționat este faptul că dna Racul Svetlana a făcut uz de drepturile sale și la 24.10.2019 a luat cunoștință cu materialele dosarului de control.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele [REDACTED] (inclusiv din registrul [REDACTED]), registrul [REDACTED] și solicitate [REDACTED] (solicitarea nr. 04-12/2300 din 27.09.2019), [REDACTED] (solicitarea nr. 04-12/2299 din 27.09.2019), informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin informația prezentată de [REDACTED] prin scrisoarea nr. [REDACTED]/1278 din 02.10.2019, înregistrată în cadrul Autorității cu nr. 4740 la 07.10.2019, ca

răspuns la solicitarea nr. 04-12/2300 din 27.10.2019, s-a stabilit că dna Racul Svetlana deține mandatul de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, începînd cu anul 2015, ca urmare a alegerilor locale generale din 14.06.2015, mandatul fiindu-i validat prin Hotărârea Judecătorei Criuleni din 30.06.2015 (dosarul nr. 3-118/15, 24-3-1382-29062015).

De remarcat este faptul că dna Racul Svetlana deține și în prezent mandatul de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni obținut în urma alegerilor locale generale din **20.10.2019** și validat prin Hotărârea Judecătorei Criuleni din 31.10.2019 (dosarul nr.3-71/2019; 2-19168818-24-3-24102019), anexată la materialele dosarului de control.

Ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/2299 din 27.09.2019, [redacted] prin scrisoarea nr. 168 din 16.10.2019, înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 5087 la 18.10.2019 a informat că de la bugetul primăriei, în legătură cu darea în arendă a autoturismului [redacted] nu i s-a acordat mijloace financiare dlui [redacted] pe perioada activității dnei Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana.

Totodată, la același răspuns [redacted] a prezentat copiile autentificate **a următoarelor acte:**

- Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016, încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;
- Actul de primire-predare (autovehicul) [redacted] din 02.01.2016;
- Certificatul de înmatriculare al autoturismului [redacted], nr. [redacted];
- Buletinul de identitate a dlui [redacted], seria [redacted];
- Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2017, încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;
- Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2018, încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;
- Decizia Consiliului comunal Boșcana, raionul Criuleni nr. [redacted] din 11.12.2017 cu privire la contractul de comodat;
- Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă) din 15.02.2018;
- Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2019, încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana contabilului-șef [redacted];
- Contractul nr. [redacted] din 29.02.2016 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică privind procurarea motorinei și benzinei;
- Contractul nr. [redacted] din 25.11.2016 de achiziționare a produselor petroliere;
- Contractul nr. [redacted] din 10.02.2017 de achiziționare a produselor petroliere;
- Contractul nr. [redacted] din 07.07.2017 de achiziționare a produselor petroliere;
- Contractul nr. [redacted] din 19.02.2018 de achiziționare a produselor petroliere;
- Contractul nr. [redacted] din 15.01.2019 de achiziționare a produselor petroliere;
- Contractul nr. [redacted] din 15.04.2016 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;
- Acordul adițional nr. [redacted] din 16.08.2016 la contractul nr. [redacted] din 15.04.2016, încheiat între [redacted] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;
- Ordinele de plată (conturi de plată): nr. [redacted] din 15.03.2016, nr. [redacted] din 16.03.2016, nr. [redacted] din 18.08.2016, nr. [redacted] din 17.08.2016, nr. [redacted] din 20.12.2016, nr. [redacted] din 22.12.2016, nr. [redacted] din 15.02.2017, nr. [redacted] din 14.02.2017, nr. [redacted] din 02.05.2017, nr. [redacted] din 13.07.2017, nr. [redacted] din 18.08.2017, nr. [redacted] din 25.01.2019, nr. [redacted] din 06.02.2019, nr. [redacted] din 21.02.2019; nr. [redacted] din 21.02.2019, nr. [redacted] din 27.03.2019, nr. [redacted] din 16.04.2019, nr. [redacted] din 31.05.2019, nr. [redacted] din 15.07.2019, nr. [redacted] din 09.08.2019, nr. [redacted] din 16.07.2018, nr. [redacted] din 18.12.2018, nr. [redacted] din 20.12.2018, nr. [redacted] din 26.10.2018, nr. [redacted] din 17.12.2018, nr. [redacted] din 14.03.2018, nr. [redacted] din 22.03.2018, nr. [redacted] din 03.07.2018, nr. [redacted] din 03.07.2018, nr. [redacted] din 01.11.2017, nr. [redacted] din 13.12.2017, nr. [redacted] din 12.02.2018, nr. [redacted] din 12.02.2018, nr. [redacted] din

13.02.2018, nr. [REDACTAT] din 22.02.2018, nr. [REDACTAT] din 17.08.2016, nr. [REDACTAT] din 14.02.2017, nr. [REDACTAT] din 02.05.2017, nr. [REDACTAT] din 13.07.2017, nr. [REDACTAT] din 21.02.2018, nr. [REDACTAT] din 14.03.2018, nr. [REDACTAT] din 17.08.2017, nr. [REDACTAT] din 31.10.2017, nr. [REDACTAT] din 13.12.2017.

În urma consultării [REDACTAT] s-a stabilit că dna Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni este *soția* dlui [REDACTAT] și respectiv *mama* dlui [REDACTAT], confirmându-se astfel relațiile de persoane apropiate dintre cei din urmă.

Potrivit informației existente în [REDACTAT] (anexată la materialele dosarului de control), s-a stabilit faptul că posesor/deținător al autoturismului de model [REDACTAT], nr. de înmatriculare [REDACTAT] este dl [REDACTAT] (soțul primarului Racul Svetlana), fapt confirmat și de certificatul de înmatriculare al autoturismului de model [REDACTAT], nr. [REDACTAT].

Coroborând toate informațiile reflectate mai sus, inspectorul de integritate atestă că dna Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, în perioada de pînă la intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (01.08.2016), avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul) [REDACTAT] și (fiul) [REDACTAT] a încheiat/semnat cu acestea acte juridice (contracte) după cum urmează:

- *Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016, încheiat între [REDACTAT] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana;*

- *Contractul nr. [REDACTAT] din 15.04.2016 pentru achiziționarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică încheiat între [REDACTAT] și Primăria comunei Boșcana, raionul Criuleni în persoana primarului Racul Svetlana.*

De menționat că în perioada de referință, dna Racul Svetlana, aflînduse în exercitiul mandatului de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, *deținea calitatea de subiect al declarării*, în conformitate cu prevederile art. 3, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016) – în continuare Legea nr. 16/2008.

În cele din urmă, dat fiind faptul că încheierea/semnarea actelor sus menționate a avut loc în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008, inspectorul de integritate consideră imperios că situația respectivă urmează a fi analizată prin prisma prevederilor legale ale acestei legi.

Astfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 16/2008, *conflictul de interese* reprezintă conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii; și *interes personal* reprezintă orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art. 3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, *din relațiile lor cu persoane apropiate* sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora; *persoane apropiate* – soțul (soția), persoanele înrudite prin sînge sau adopție (părinți, copii, frați, surori, bunici, nepoți, unchi, mătușe) și persoanele înrudite prin afinitate (cumnat, cumnată, socru, soacră, ginere, noră).

Conform art. 5, alin. (1) al Legii nr. 16/2008, dna Racul Svetlana, *în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu avea obligația de a lua decizii conducînd-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținînd cont de interesul public și renunțînd la interesele personale.*

Potrivit art. 5, alin. (2) al aceleiași legi, dna Racul Svetlana avea obligația de a *renunța la interesele personale, ce pot compromite deciziile oficiale, luate cu participarea lor, sau să se abțină de la participarea la luarea sau executarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesele lor personale sau de apartenența lor la anumite organizații.*

La fel, potrivit art. 9, alin. (1), lit. a), alin. (2) și art. 11 ale Legii nr. 16/2008, dna Racul Svetlana *urma să informeze imediat, dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, în scris, Comisia Națională de Integritate despre aflarea sa în situații de conflict de interese, și anume despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o*

întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu, fiind responsabilă pentru identificarea intereselor sale personale, care ar putea intra sau sânt în conflict cu îndatoririle sale oficiale, precum și pentru soluționarea pozitivă a conflictului de interese.

Potrivit anexei din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, *primarul este o persoană cu funcție de demnitate publică*, fiindu-i aplicabile atît prevederile Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local, cît și ale Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

După intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin care a fost abrogată Legea 16/2008, dna Racul Svetlana, exercitînd o funcție de demnitate publică prevăzută în anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (*primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni*), *deține calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale* potrivit art. 3, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Astfel, inspectorul de integritate remarcă că în perioadă respectivă dna Racul Svetlana, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (fiul) [REDACTED], a încheiat/semnat cu acesta *Acordul adițional nr. [REDACTED] din 16.08.2016 la contractul nr. [REDACTED] din 15.04.2016*.

Potrivit art. 10, alin. (1) al Legii nr. 768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local, *primarul este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației*.

Conform art. 11, alin. (2) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, *demnitarul este obligat să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese*.

Așadar, se reține că, dna Racul Svetlana, fiind subiect al declarării, avea obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese prevăzute la art. 11 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, prin asigurarea transparenței și a controlului public al activității și responsabilitatea individuală și exemplul personal. Or, obligațiile și responsabilitățile subiectului declarării, cu referire la regimul juridic al conflictelor de interese, sunt prevăzute expres în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Potrivit art. 2, din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;

interes personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Conform art. 12, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică*.

În conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dna Racul Svetlana, exercitînd funcția de primar al comunei

Boșcana, raionul Criuleni, era obligată să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că „Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică”.

În conformitate cu art. 12, alin. (7) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dna Racul Svetlana, exercitând funcția de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, era obligată să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5) al prezentei legi.

Art. 14, alin. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, statuează: „Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.”.

Conform art. 14, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, pînă la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Racul Svetlana, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Potrivit art. 14, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectului declarării, în persoana dnei Racul Svetlana, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Potrivit art. 12, alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

De menționat faptul că dna Racul Svetlana în calitatea sa de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, în perioada 2017-2018 a încheiat/semnat cu soțul său [REDACTAT] alte 2 contracte, și anume *Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2017 și Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2018.*

Analizînd legislația în vigoare la momentul încheierii/semnării actelor numite supra, reeșind din prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform redacției în vigoare din 01.08.2016, respectiv, redacției în vigoare din 12.01.2018), inspectorul de integritate remarcă în perioada respectivă, la noțiunea de *persoană apropiată* prevăzută la art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, nu se regăsea **soțul subiectului declarării.**

Potrivit celor relatate, rezultă că pentru perioada respectivă dlui [REDACTAT] nu-i poate fi atribuită calitatea de persoană apropiată a dnei Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni.

Materialele acumulate în cadrul dosarului de control confirmă faptul utilizării mijloacelor financiare din contul Primăriei comunei Boșcana în scopul întreținerii și efectuării reparației automobilului de model [REDACTAT], nr. de înmatriculare [REDACTAT] al cărui

deținător/posesor este dl [REDACTED] (soțul primarului Racul Svetlana), acestea fiind dovedite exclusiv prin *Ordinele de plată (conturi de plată):* nr. [REDACTED] din 15.03.2016, nr. [REDACTED] din 16.03.2016, nr. [REDACTED] din 18.08.2016, nr. [REDACTED] din 17.08.2016, nr. [REDACTED] din 20.12.2016, nr. [REDACTED] din 22.12.2016, nr. [REDACTED] din 15.02.2017, nr. [REDACTED] din 14.02.2017, nr. [REDACTED] din 02.05.2017, nr. [REDACTED] din 13.07.2017, nr. [REDACTED] din 18.08.2017, nr. [REDACTED] din 25.01.2019, nr. [REDACTED] din 06.02.2019, nr. [REDACTED] din 21.02.2019; nr. [REDACTED] din 21.02.2019, nr. [REDACTED] din 21.02.2019, nr. [REDACTED] din 27.03.2019, nr. [REDACTED] din 31.05.2019, nr. [REDACTED] din 15.07.2019, nr. [REDACTED] din 09.08.2019, nr. [REDACTED] din 16.07.2018, nr. [REDACTED] din 18.12.2018, nr. [REDACTED] din 20.12.2018, nr. [REDACTED] din 26.10.2018, nr. [REDACTED] din 17.12.2018, nr. [REDACTED] din 14.03.2018, nr. [REDACTED] din 22.03.2018, nr. [REDACTED] din 03.07.2018, nr. [REDACTED] din 03.07.2018, nr. [REDACTED] din 01.11.2017, nr. [REDACTED] din 13.12.2017, nr. [REDACTED] din 12.02.2018, nr. [REDACTED] din 12.02.2018, nr. [REDACTED] din 13.02.2018, nr. [REDACTED] din 22.02.2018, nr. [REDACTED] din 17.08.2016, nr. [REDACTED] din 14.02.2017, nr. [REDACTED] din 02.05.2017, nr. [REDACTED] din 13.07.2017, nr. [REDACTED] din 21.02.2018, nr. [REDACTED] din 14.03.2018, nr. [REDACTED] din 17.08.2017, nr. [REDACTED] din 31.10.2017, nr. [REDACTED] din 13.12.2017.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoare nr. 04-12/430 din 07.02.2020, recepționată la 11.02.2020 și scrisoarea nr. 04-12/2514 din 02.06.2020, recepționată la 04.06.2020, dna Racul Svetlana a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate, pentru a-și **prezenta punctul de vedere** asupra obiectului controlului.

La 25.02.2020, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, cu nr. 1138 și nr.1139 au fost înregistrate punctele de vedere (expuneri) ale dnei Racul Svetlana în care a indicat că: *... pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, stabilite la art. 4(1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul semnează actele și contractele încheiate în numele colectivității locale.*

*În acest sens, contractul de comodat al automobilului din 02.01.2016 a fost semnat, având la bază prevederile legii citate. Mai mult ca atât, la 17.08.2016, a fost adoptată decizia Consiliului local nr. [REDACTED]/11 „Cu privire la arendarea mijlocului de transport pentru necesitățile Primăriei comunei Boșcana”. Din moment ce decizia nu stabilește un anumit termen-limită, valabilitatea acesteia se păstrează în continuare și perioada următoare. Avînd în vedere că la intrarea în funcție, automobilul conform procurii, era în folosința sa personală și **necunoscînd faptul, nefiind informată de nimeni pentru a declara conflictul de interese ce ține de arendarea transportului**, pe parcursul activității a fost încheiat contractul de folosință gratuită a automobilului în interesele primăriei și nicidecum nu prejudiciază interesul public.*

În ceea ce vizează utilizarea mijloacelor financiare publice autoturismului propriu, este de remarcat faptul că, potrivit art. 1237 alin. (1) și (2) din Codul Civil al R.Moldova, comodatarul trebuie să păstreze și să îngrijească bunul cu diligența unui bun proprietar și să-l folosească numai în scopul stabilit în contract sau determinat prin natura bunului. Comodatarul este ținut să suporte cheltuielile necesare folosinței bunului.

În conformitate cu prevederile legislative consemnate anterior și contractele de comodat încheiate, se stabilește obligația comodatarului să efectueze reparații curente, să suporte toate cheltuielile pentru buna funcționare a autoturismului și să suporte toate riscurile în caz de distrugere sau avariere a autoturismului folosit.

Cu aceasta aduce la cunoștință că în anul 2018 autoturismul a nimerit în accident rutier, ceea ce a dus la distrugerea bunului. În limita cadrului legal în vigoare, prin decizia consiliului local aprobată, a fost transferată suma de [REDACTED] lei pentru schimbarea pieselor de schimb pentru buna funcționare a autoturismului. Dacă analizăm faptul că pe parcursul a patru ani de activitate au fost făcute economii mari la bugetul local din contextul că achitarea arendei (48 luni x [REDACTED] lei) și achitarea unui șofer (48 luni x [REDACTED] lei) nu a fost efectuată și achitată, membrii consiliului au hotărît de cuvîntă de a aloca suma de [REDACTED] pentru reparația și întreținerea autoturismului dat.

Consideră că nu a încălcat legea nici dintr-un punct de vedere, și nu s-a folosit de mijloace financiare publice în interes propriu, pentru că întreținerea unui mijloc de transport să fi fost a primăriei s-au prin contract luat de la persoană fizică sau juridică, oricum necesita cheltuieli.

Prin scrisoarea nr. 83 din 09.06.2020, în scopul completării punctului de vedere prezentat anterior dna Racul Svetlana a comunicat suplimentar că: *„Contractul nr. [REDACTED] din 15.04.2016 pentru achiziținarea bunurilor/lucrărilor/serviciilor de valoare mică a fost încheiat din*

următorul motiv: în luna martie a fost

conducerea automobilului.

La momentul dat a înregistrat contractul dintre primărie și feciorul său la trezorărie, dar **a înțeles că este un conflict de interese** și din aceste considerente nu a achitat nimănui nimic pentru arendarea transportului, urmând ca contabilitatea să rezilieze contractul prin acordul adițional cu trezorăria. Acest acord a fost întocmit cu întârziere, când a venit cu propunere pentru proiectele de decizie pentru data de 17.08.2016, dna contabil și-a dat seama că încă nu este reziliat contractul dat și la data de 16.08.2016 prin acordul adițional nr. [redacted] la contractul cu nr. [redacted] din 15.04.2016 a fost reziliat.

Ulterior la data de 17.08.2016, a fost adoptată decizia Consiliului local nr. [redacted]/11., Cu privire la arendarea mijlocului de transport pentru necesitățile Primăriei comunei Boșcana”

Pe parcursul activității a fost încheiat contractul de folosință gratuită a automobilului în interesele primăriei și nu a declarat conflictul de interese din motiv că nu am adus careva prejudicii interesului public pentru serviciul dat”.

Conform informației din

[redacted], precum și a informației conținute în

[redacted] (anexate la dosarul de control), nu au fost identificate înscrisuri despre careva declarații adresate Autorității Naționale de Integritate (anterior Comisiei Naționale de Integritate) de către dna Racul Svetlana prin care aceasta ar fi solicitat soluționarea cărorva conflicte de interese în care s-a aflat pînă la încheierea/semnarea actelor juridice (contracte, acord adițional) cu persoanele apropiate – (soțul) [redacted] și (fiul) [redacted].

Prin urmare se atestă că dna Racul Svetlana nu a informat/nu a declarat și respectiv nu a soluționat conflictele de interese reale în care se afla.

Analizînd minuțios cele relatate de dna Racul Svetlana în punctul său de vedere, inspectorul de integritate consideră că **responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o obligație a dnei Racul Svetlana, iar cunoașterea sau necunoașterea legii nu exonerează de răspundere.**

Necunoașterea legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de conflictele de interese abordate în prezenta speță (nemo legem ignorare censetur), în contextul în care este axiomatic că relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumându-se cunoașterea de către toți destinatarii legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

Și nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, *adagiu latin* ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărât de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în Constituție. Cunoașterea și respectarea legii definesc atitudinea civică, comportamentul etic, grija față de valorile sociale, apărute și promovate prin actele normative, față de interesele fundamentale ale întăririi și dezvoltării societății. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

În același timp, inspectorul de integritate în cadrul controlului a stabilit cu certitudine nerespectarea de către dna Racul Svetlana a acelor obligații imperative stabilite prin lege cu referire la modul, timpul de declarare și soluționare a situațiilor de conflicte de interese în care se afla, respectiv abținerea de la luarea oricăror decizii și admiterea consumării conflictelor de interese propriuzise prin încheierea/semnarea actelor juridice cu persoanele apropiate în situații

de conflict de interese, *ceea ce compromite interesul public de cel personal, prin aceste acte punându-se la îndoială luarea unei decizii imparțiale.*

Totodată, interesul public este afectat de cel personal, deja în cazul în care obiectivitatea deciziei poate fi pusă la îndoială din cauza **legăturilor de rudenie**, care pot crea situații de preferință.

Prin urmare, inspectorul de integritate consideră argumentele expuse de către dna Racul Svetlana în punctul său de vedere ca fiind nefondate.

Conform art. 38, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Potrivit art. 23, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.*

Conform art. 23 alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin.(3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.*

Potrivit art. 23 alin. (8) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În conformitate cu art. 22, alin. (1), lit. (b) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, *exercitarea mandatului încetează în caz de stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese.*

Totodată, inspectorul de integritate menționează că potrivit prevederilor art. 5, alin. (4), lit. a¹) din Legea nr. 768/2000 cu privire la statutul alesului local și art. 28, alin. (2), lit. d¹) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, *mandatul de primar încetează înainte de termen în caz de stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a emiterii/adoptării de către acesta a unui act administrativ, încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese.*

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate concluzionează că dna Racul Svetlana, exercitând funcția de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, având interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul) [REDACTAT] și (fiul) [REDACTAT] a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedecararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 9, alin. (1), lit. a), alin. (2) ale Legii nr. 16/2008 (în vigoare pînă la 01.08.2016), admitînd consumarea acestora prin încheierea /semnarea *Contractului de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016 și Contractului nr. [REDACTAT] din 15.04.2016 pentru achiziționarea bunurilor/ lucrărilor / serviciilor de valoare mică.*

Inspectorul de integritate precizează că pentru actele juridice sus numite (*Contractul de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016 și Contractul nr. ■ din 15.04.2016 pentru achiziționarea bunurilor/ lucrărilor / serviciilor de valoare mică*), încheiate/semnate cu persoanele apropiate în situații de conflict de interese, dna Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, r. Criuleni, nu poate fi sancționată dat fiind faptul că aceste acțiuni s-au consumat în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare până la 01.08.2016), care a fost abrogată prin Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale.

Pe de altă parte, inspectorul de integritate remarcă că în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, dna Racul Svetlana, exercitând funcția de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, având interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (fiul) ■ a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictului de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5), alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ nesoluționarea conflictului de interese real în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ încheierea/semnarea *Acordului adițional nr. ■ din 16.08.2016 la contractul nr. ■ din 15.04.2016* cu fiul ■, fapt prin care a admis **consumarea conflictului de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Asftel, **inspectorul de integritate precizează** că toate sancțiunile (efectele) aplicabile în privința dnei Racul Svetlana, primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, derivă expres din încălcarea de către aceasta a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin nedeclararea și nesoluționarea conflictului de interese real în perioada de acțiune a Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale și Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, celelalte încălcări depistate fiind doar constatate, negenerând efecte juridice.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (4), (6) și (8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, art. 22, alin. (1), lit. (b) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, art. 5, alin. (4), lit. a¹) din Legea 768/2000 privind statutul alesului local și art.28, alin. (2), lit. d¹) din Legea 436/2006 privind administrația publică locală, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Racul Svetlana, exercitând funcția de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, având interes personal rezultat din relațiile sale cu persoanele apropiate - (soțul) ■ și (fiul) ■ a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 9, alin. (1), lit. a), alin. (2) ale Legii nr. 16/2008 (în vigoare până la 01.08.2016), admitând consumarea acestora prin încheierea /semnarea *Contractului de împrumut de folosință (auto) din 02.01.2016 și Contractului nr. ■ din 15.04.2016 pentru achiziționarea bunurilor/ lucrărilor / serviciilor de valoare mică*.

2. Se constată că dna dna Racul Svetlana, exercitând funcția de primar al comunei Boșcana, raionul Criuleni, având interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (fiul) ■ a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictului de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5), alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

